

© MOE, FDR
Not to be rep...

የምዕራፉ ዓላማዎች፣ ተማሪዎች ከዚህ ትምህርት በኋላ፡-

- ለቃላት ተመሳሳይና ተቃራኒ ፍቾች ትሰጣላችሁ።
- በአንድ ጽሑፍ ውስጥ ሰዎችን ስህተቶችን ታስተካክላላችሁ።
- ወቅታዊና ማህበራዊ የሆኑ ጉዳዮችን አዳምጣችሁ የራሳችሁን አስተያየት ትሰጣላችሁ።
- የአንድን ሐሳብ ዋና ዋና ነጥቦች በንግግር ታቀርባላችሁ።
- በተለያዩ ርእሰ ጉዳዮች ዙሪያ ጭውውት ታደርጋላችሁ፤
- በቃለመጠይቅ መረጃ በመሰብሰብ በንግግራችሁና በጽሑፋችሁ ትጠቀማላችሁ።
- የዕለት ተዕለት የሕይወት ገጠመኛችሁን በማስታወሻ ትይዛላችሁ።
- የተለያዩ ጽሑፎችን ከአንድ ቋንቋ ወደ ሌላ ቋንቋ ትተረጎማላችሁ።

ቅድመ ንባብ ጥያቄዎች

1. ሰብዓዊነት ምንድነው? እንዴትስ ይገለጻል?
2. ሰብዓዊ ድርጅቶች የበጎ አድራጎት አገልግሎትና ድጋፍ የሚያደርጉት ለማንኛ ለምን ይመስላችኋል?
3. ሰብአዊ አገልግሎት የሚሰጡ ድርጅቶች እንዴት ያሉ ናቸው?
4. በአካባቢያችሁ ሰብአዊ አገልግሎት ስለሚያከናውኑ ድርጅቶች የምታውቁትን ተናገሩ።

ሰብዓዊነት

ሰብዓዊነት በሰብዓዊ ፍጡራን ህሊና ውስጥ የሚፈጠር የሊጋስነት፣ የርህራሄና የአዘኔታ ምግባረ ሠናይ ባህርይ ነው። በዚህ ባህርይ ምክንያት የሚደረገው መነሳሳት በአንድ አካባቢ ብቻ ሳይወሰን፣ ጠባብ ወገንተኝነት ሳይኖርበት በየትኛውም ዓለም ለሰዎችና ለእንስሳት የሚፈጸም በጎ ተግባር ነው።

ይህ የሰብዓዊነት ባህርይ ከጊዜ ወደ ጊዜ ቀስበቀስ በሰዎች አእምሮ ውስጥ እየሰረፀ፣ እያደገ፣ ደጋፊዎችንም እያገኘ የመጣ፣ ለተጎዱ፣ ግፍ ለተፈጸመባቸው የህብረተሰብ ክፍሎች ጾታ፣ ብሔር፣ ሃይማኖትና ዘር ሳይለይ ያለአንዳች መድልዎ ድጋፍና ርዳታ የማድረግ በጎ ምግባር ነው። ሰብዓዊነት ማንኛውንም ሰብዓዊ ፍጡር ያለአንዳች ውዴታና ጥላቻ ሁሉን በእኩል ዓይን የሚያይና የሚቀበል ነው። የሴቶችን በወንዶች መጨቆን ይቃወማል። ለሴቶች መብት መከበር እውቅና ይሰጣል። ሰብዓዊነት በሰዎችና በእንስሳት ላይ የሚፈጸመውን የግፍ ድርጊት ሁሉ ይቃወማል። በተለይ ለአእምሮ ህሙማን ተገቢው እንክብካቤ ይደረግላቸው ዘንድ ያበረታታል። በየአገሩ የቀይ መስቀል ርዳታ ድርጅት መቋቋምንና ሰብዓዊ ተግባራቱን ይደግፋል። በመንግሥታት በተቋቋሙ ማረሚያ ቤቶች ውስጥ በሚገኙ የሕግ እስረኞች ላይ የሚፈጸሙ ኢ-ሰብዓዊ ድርጊቶች እንዲሻሻሉ ይታገላል።

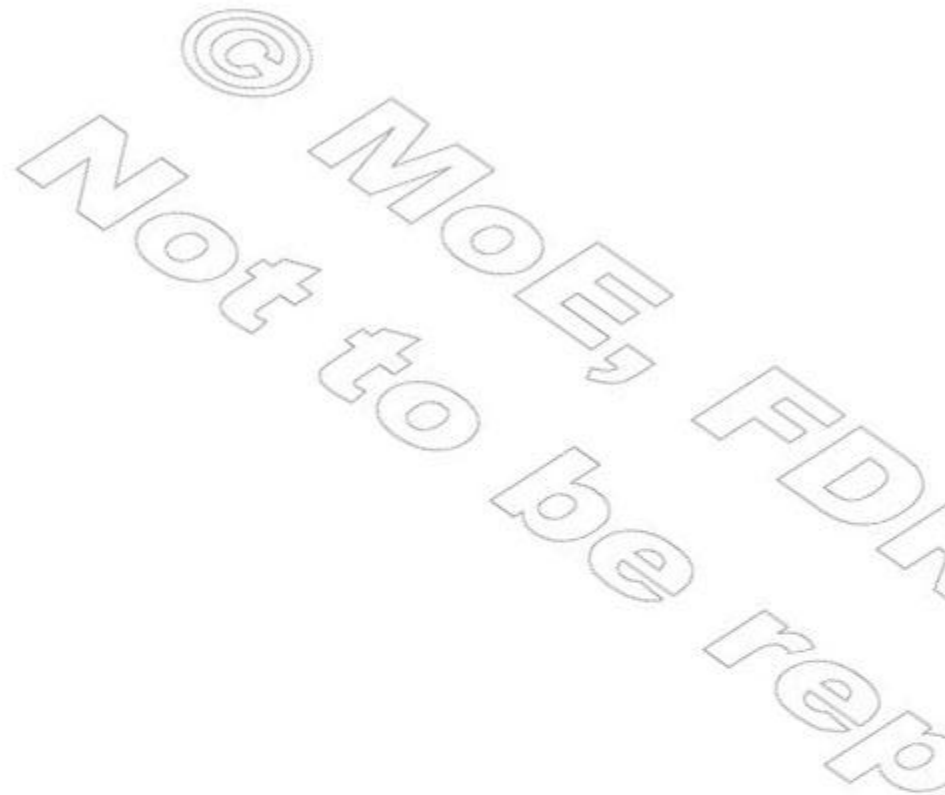
በአገራችን ውስጥ ሰብዓዊነትን የሚያራምዱ በርካታ ድርጅቶች አሉ። ከእነዚህም ጥቂቶቹ የሚከተሉት ናቸው፤

- አበበች ጉበና የህፃናት እንክብካቤና ልማት ማህበር፤
- ሰላም የህፃናት ማሳደጊያ ድርጅት፤
- የአረጋውያን መርጃ ድርጅት፤
- የጉዳና ተዳዳሪ እናቶችና ህፃናት መርጃ ድርጅት፤
- ሜሪጆይ የልማትና ተራድኦ ድርጅት፤
- ሰዎች ለሰዎች ድርጅት ወዘተ.

በአገራችን አገልግሎት ከሚሰጡ ሰብዓዊ ድርጅቶች መካከል “አበበች ጉበና የህፃናት እንክብካቤና ልማት ማህበር” የተባለውን ድርጅት ወስደን የተቋቋመበትን ዓላማና የፈጸማቸውን ጉልህ ተግባራት የድርጅቱ መስራች የሆኑትን የወ/ሮ አበበች ጉበናን ታሪክ መነሻ በማድረግ እስኪ እንመልከት።

አበበች ጉበና ከአባታቸው ከአቶ ጉፋ ሄይ ከእናታቸው ከወ/ሮ ወሰኔ ብሩ በቀድሞው ሸዋ ክፍለ ሀገር በሰላሌ አውራጃ ልዩ ስሙ ሸበል ተብሎ በሚጠራው አካባቢ ተወለዱ። ጊዜው የኢጣሊያ ፋሺስት ኢትዮጵያን የወረረበት ዘመን ነበርና በተወለዱ በወራቸው አባታቸው በጠላት እጅ ተገደሉ። እናታቸው በባለቤታቸው ዕረፍት ምክንያት መሪ ሐዘን ቱሰምቷቸው ልጃቸውን አበበች ጉበናን ለወላጆቻቸው ትተው ወደ ሌላ ሥፍራ ሄዱ። የአበበች ጉበና አያቶች በሚቹ ልጃቸው ምትክ ስለሚያይዘው በቅንጦትና በቅምጥል አሳደጓቸው። እድሜያቸው አሥራ አንድ ዓመት ሲሆን እናታቸው ወ/ሮ ወሰኔ፣ አበበችን ከአያቶቻቸው ነጥለው ወደሚኖሩበት አካባቢ ወስደው ብዙም ሳይቆዩ ዳሯቸው።

ወ/ሮ አበበች ተገድደው ያገቡትን ባልም ሆነ የመሠረቱትን ትዳር ባለመፍቀዳቸው በየጊዜው ወደእናታቸው ቤት ይሸሹ ነበር። እናት ደግሞ እየገሰጹ ወደባለቤታቸው ይመልሷቸው ነበር። ከጥቂት ሳምንታት

© Moe, Not to be

በኋላ ወ/ሮ ወሰኔ ድል ያለ ድግስ ይደግሱና የልጃቸውን ባልና ቤተሰቦች መልስ ይጠራሉ፤ እነሱም ይመጣሉ። ወ/ሮ አበበች ግን የግብዣው፣ የጨዋታውና የጭፈራው ሁኔታ ምንም ሳይጥማቸው እስከ እኩላ ሌሊት ቆይተውና አዘናግተው ከቤት በመውጣት እኩብት ደረባ ወይም ክምር ስር አደሩ። ጎህ ሳይቀድ እግራቸው ወደ መራቸው ተጉዘው ከሶስት ቀናት ተኩል በኋላ በሰዎች ድጋፍና እርዳታ አዲስ አበባ ደረሱ። ይሁን እንጂ አዲስ አበባ ዘመድ አዝማድ አልነበራቸውም። መሄጃ ስላልነበራቸው ከአራዳ ጊዮርጊስ ፊት ለፊት የእሳት አደጋ መከላከያ ግንብ ሥር ኩርምት ብለው ሳለ አቶ አሥራት የተባሉ ትልቅ ሰው በዚያ በኩል በአጅብ ሲያልፉ አይተዋቸው በማነጋገር ወደቤታቸው ወስደዋቸው በዚያ ይኖሩ ጀመር። ቤተሰቡንም እያገለገሉ ትምህርት እንዲማሩም ተፈቅዶላቸው ነበር።

ወ/ሮ አበበች እንደዋሃ የጀመሩት ትምህርት ተሳክቶላቸው በአንድ እህልና ቡና ላኪ ድርጅት ውስጥ በጥራት ተቆጣጣሪነት ተቀጥረው ሠርተዋል። ትዳራቸውን በፈቃዳቸው ከፈቱ ከሃያ ዓመታት በኋላ አቶ ከበደ ኮስትራ የተባሉ በእድሜ የሚበልጧቸውን ሰው አግብተው በትዳር ኖረዋል። ወ/ሮ አበበች አቶ ከበደን ሲያገቡ አምስቱንም የአቶ ከበደን ልጆች እንደልጆቻቸው ተቀብለው፣ «ልጆቼ አይደሉም» ሳይሉ ተንከባክበው፣ መክረውና ገስፀው ለከፍተኛ ማዕረግና ለትዳርም ያበቋቸው ወ/ሮ አበበች እንደሆኑ ዛሬም ይመሰክራሉ። ወ/ሮ አበበች ግን የአብራካቸው ክፋይ የሆነ አንድም ልጅ የላቸውም።

ወ/ሮ አበበች አጠር ያሉ የቀይ ዳማ ሲሆኑ ደግነት፣ መንፈሳዊነት፣ ሩህሩህነትና አዛኝነት ከፊታቸው ላይ ይነበባል። በተለይ ትህትናቸው ከልብ ነው፤ የተቀባባ አይደለም፤ አጋጣሚን አይቶ የሚወይብ፤ አጋጣሚን አይቶ የሚፈካ ተለዋዋጭ ትህትና አይደለም። የወ/ሮዋ ትህትናና መንፈሳዊነት በውስጣቸው ሥር የሰደደ እውነት ነው። የወ/ሮ

© M.O.E, F.D.R. Not to be rep...

አበበችን የሕይወት አቅጣጫ የለወጠው የወሎ ጉዲቸው ነበር። መስከረም 14 ቀን 1972 ዓ.ም. ግሽን ማርያምን ሊያነግሱ ወደ ወሎ ጉዞ ያደርጋሉ። ያ ዘመን ደግሞ በአገራችን ድርቅ መጥቶ በሕዝብ ላይ መዓት ያወረደበት፣ ድርቅ ክንዱን አፈርጥሞ ሕይወት ያለውን ሁሉ የደቆሰበት ዘመን ነበር። ወ/ሮ አበበች ከግሽን ማርያም መልስ ደሴን አይዋት። ያይዋት፣ ያስተዋሏት ደሴ ግን የጠወለገች ነበረች። ሰው በመኖርና ባለመኖር፣ ሰመመን ውስጥ ያለ ሕፃን፣ ወይም ሽማግሌ ወይም አሮጊት፣ የተጨነቁ ጉልማሶች፣ ሲቃ የሚተናነቃቸው እናቶች፣ በዋይታ ላይ ያሉ ሕፃናት፣ እኔ ስንቱ! ብቻ ወ/ሮ አበበች ደሴን ያገኝዋት በዚህ ዓይነት ሁኔታ ነበር።

መንፈሳዊ ፍላጎታቸውን ለማሟላት ወደግሽን የተጓዙት ወ/ሮ ባዩትና ባስተዋሉት ነገር መንፈሳቸው ተነክቶ ያላሰቡትንና ፈጽሞ ያላለሙትን ነገር ለመከወን ቁርጥ ውሳኔ አደረጉ። የሙት እናቷን ጡት እየጠባች ያገኛትን ህፃን ይዘው ወደ አዲስ አበባ ተመለሱ።

የንባብ ጊዜ ጥያቄዎች

1. ሰብዓዊነት ምንድነው?
2. ወ/ሮ አበበች ጉብና የት ተወለዱ?
3. ወ/ሮ አበበች ወደ ወሎ የሄዱት ለምንድነው?
4. ወ/ሮ አበበች ደሴን ያገኛት በእንዴት ያለ ሁኔታ ነው?
5. ቀሪው የምንባቡ ክፍል ምን ሊሆን ይችላል?

ወ/ሮ አበበች ከደሴ ወደአዲስ አበባ ይዘው የተመለሱት ቤተሰብምን ብቻ አልነበረም ሌሎች ልጆችም ነበሩ፤ አንጀታቸው አልችል ብሎ፣ ሰብዓዊነት አሸንፎአቸው። ወደቤት ሲመለሱ ግን ከቤተሰቦቻቸውና ከባለቤታቸው የጠበቃቸው አቀባበል ለየት ያለ ነበር። ከባለቤታቸው ጋር ተጣሉ፤

© Moe, FDR, Not to be rep...

እነዚህን በሞት መንጋጋ ውስጥ ሊለወሱ ጥቂት የቀራቸውን ሕፃናት ሕይወት ይዘው በመምጣታቸው እንደአብድ ታዩ። ግጭቱ እጅግ የከረረ ነበር። ከቤተሰቦቻቸውና ከሞቀ ትዳራቸው ጋር አብሮ ለመዝለቅ አንድ አማራጭ ብቻ ነበራቸው። ይኸውም ያመጧቸውን ልጆች ማባረርና መጣል፣ የግጭቱ፣ የጠቡም ምክንያት እነርሱ ናቸውና። ወይዘሮዋ ግን በተቃራኒው ወሰነች። ከትዳራቸውና ከዘመዶቻቸው ይልቅ ዘመድ አልባ፣ ወላጅ አልባና ምንም ደጋፊ የሌላቸውን ልጆች መረጠው። ቅሌን ጨርቁን ሳይሉ ቀደም ሲል ዶሮ ያረቡበት የነበረ የቆርቆሮ ማዕድ ቤት ውስጥ ሃያ አንድ ልጆችን ይዘው ገቡ።

በዚህም ምክንያት “ጭንቅላቷ ተነክቷል በሚል ባለቤቴም ቤተሰቡም በሙሉ ጠሉኝ” ይላሉ ወ/ሮ አበበች። የሃያ አንድ ህፃናትን ጉሮሮ ለመድፈን፣ የሃያ አንድ ሕፃናትን እርቃን ለመሸፈን ልዩ ልዩ ዘዴዎችን ያውጠነጥኑ ጀመር። በመጀመሪያ የነበራቸውን ልዩ ልዩ የወርቅ ጌጣጌጦች ሸጡ። በገንዘቡ እህል ሸምተው አስፈጭተው እንጀራ እየጋገሩ መሸጡን ተያያዙት። ቆሎ እየቆሉ፣ ዳቦ እየጋገሩ በመሸጥ በሚገኘው ትርፍ ልጆቻቸውን እየመገቡ፣ እርቃናቸውንም ይሸፍኑ ጀመር። ይህ የምግብ ዝግጅት በአሁኑ ጊዜም እንደተጨማሪ ገቢ ማስገኛ እየተሠራበት ይገኛል። በዶሮ ቤት ውስጥ ሲኖሩ መኝታቸው መደብ ነበር። ቀስ በቀስ ግን በሀገር ፍራሽ ተለውጧል። ወ/ሮ አበበች ቆሎ፣ ጠላ፣ ጠጅ፣ እንጀራ በመሸጥና ሕፃናቱን በመንከባከብ ተስፋ ሳይቆርጡ ለስድስት ዓመታት በቆራጥነት ከቆዩ በኋላ ጥረታቸውን ያዩ ግለሰቦች፣ ለሀገር ለወገን በሚል ሁኔታ ጥረታቸውን የተመለከቱ መንግሥታዊ፣ ሕዝባዊና መንግሥታዊ ያልሆኑ ድርጅቶችም እጆቻቸውን መዘርጋት ሲጀምሩ፣ እሳቸውም ሰብዓዊ ተግባሮቻቸውንና ድርጅታቸውን ማጠናከር ቀጠሉ።

ድርጅታቸውም በኢትዮጵያ ሕግ መሠረት” ብሩህ ተስፋ የሕፃናት መንደርና ት/ቤት” በሚል በአገር በቀል መንግሥታዊ ያልሆነ ድርጅት

(መያድ) ስም ተመዝግቦ ቆይቷል። ከተወሰኑ ዓመታት በኋላ ደግሞ ስያሜውን በመለወጥ «የአበበች ጉባኤ ወላጅ አልባ ሕፃናት ማሳደጊያና ት/ቤት» ተባለ። በጥቂት ሕፃናት የተጀመረው ሰብዓዊ ተግባር በአሁኑ ወቅት በከፍተኛ ደረጃ አድጎና ተመንድጎ በብዙ ማህበረሰባዊ ዕድገትና ልማት ውስጥ ተስፋፍቶ ማህበረሰቡን ለለውጥና ለአድገት በማንቀሳቀስ ላይ ይገኛል። በአሁኑ ወቅት የድርጅቱ መጠሪያ “አበበች ጉባኤ የሕፃናት እንክብካቤና ልማት ማህበር” በመባል ይታወቃል።

© Moe, FDR Not to be republished

ክብርት ዶ/ር አበበች ጉባኤ

ድርጅቱ ላለፉት ሠላሳ ዓመታት የተሠማራባቸው የሥራ መስኮች፡-

1. የሕፃናት እንክብካቤ፣ ድጋፍና ጥበቃ፡- ለ120 ሕፃናት በአዳሪነት፣ ለ12,000 ወላጅ አልባና ደጋፊ ለሌላቸው ሕፃናት በየዓመቱ ድጋፍ በመስጠት ይንከባከባል። ለ472 ችግረኞች ጥበቃ፣ ድጋፍና መሠረታዊ ፍላጎትን የማሟላት ተግባር ያከናውናል። ሌላው በአገር ውስጥና በውጪ ቤተሰብ የማፈላለግ፣ ከቤተሰብ ጋር የማገናኘት በህፃናት መብት ዙሪያ ግንዛቤ የመፍጠር ተግባርን ያከናውናል።

2. **በጤና መስክ:-** ክሊኒኮችና ሆስፒታሎች እየሠራ ለሕዝብ ጥቅም አውሏል። በኤች አይ ቪ/ኤድስ ወላጆቻቸው ለሞቱባቸው ለ522 ወንዶችና ለ260 ሴቶች ድጋፍ እየሰጠ ይገኛል። ኤድስን ለመከላከል እንዲቻል 850,000 ኮንዶሞችን አሠራጭቷል። ለ65,000 ህፃናት ተመጣጣኝ ምግብ በየዕለቱ ያቀርባል። የሕፃናትን ሞት ለመቀነስና ምጣኔ ሕዝብ ሥራ ላይ ይውል ዘንድ ለ600,000 ሕዝብ ትምህርት በመስጠት ላይ ይገኛል።

3. **በትምህርት መስክ:-** ድርጅቱ አፀደ ሕፃናት፣ የመጀመሪያ ደረጃና ሁለተኛ ደረጃ ት/ቤቶችን እየሠራ ለትምህርት መስፋፋት ጉልህ አስተዋጽኦ አድርጓል። ከዚህም ሌላ መደበኛ ላልሆነና ለጉልማሶች ትምህርትም ትኩረት ሰጥቶ ይነቀሳቀሳል። አጫጭር የሙያና የቴክኒክ ሥልጠናዎችን እያካሄደ ይገኛል።

4. **የተቀናጁ ሕፃናት ተኮር የከተማ ልማት ሥራዎች:-** በዚህ ረገድ ከተከናወኑት አካባቢን ማልማትና ማሻሻል፣ ሴቶችን በተለያዩ ሁኔታዎች መደገፍና ራስ ማስቻል፣ ግንዛቤ በሁሉም መስክ ማስረጽ፣ የአካባቢን ንጽህና መጠበቅ ወዘተ. ይገኙበታል።

5. **በገጠር የተቀነሰበረ የማህበረሰብ ዕድገት መርሐግብር:-** ድርጅቱ በማህበረሰቡ ውስጥ የወተት ላሞች እርባታና ስርጭት፣ ክብት ማድለብ፣ የአትክልት ልማት፣ የጎጆ ኢንዱስትሪ፣ የደን ተከላ፣ የመስኖ ሥራ፣ የእርሻ ምርት ውጤት የማሳደግ፣ የአቅም ግንባታ ሥራዎች እያከናወነ ይገኛል።

እነዚህን ጠቃሚ ተግባራት በትክክል ለመከወን ድርጅቱ የአፈጻጸም ስልት ቀይሶ በመንቀሳቀስ ላይ ይገኛል። ይኸውም፤

- ማህበረሰብን፣ የመንግሥት አካላትን፣ አጋር ድርጅቶችንና ባለ ድርሻ አካላትን በማሳተፍ፣
- ሥልጠናዎችንና የአገር ውስጥ አቅም ግንባታ በማመቻቸት፣
- ሥርዓተ ፆታ ላይ በመሥራት፣

- ሕፃናት ተኮር ሥራዎች ላይ ትኩረት በመስጠት፤
- ቅንጅታዊና የትስስር ሂደት በመፍጠር የማህበረሰቡን ወግና ልማድ በማክበር ውጤታማ ሥራዎችን ለመስራት ድርጅቱ ባለው ሃይል በመንቀሳቀስ ላይ ይገኛል። የድርጅቱ እንቅስቃሴ የሚደገፈው ከውስጥ ገቢና ከውጪ ከሚገኝ እርዳታ ነው። ለዚህ ዓመት የታቀዱ ሥራዎች የተመደበው በጀት ሃያ ሚሊዮን ብር መሆኑ ታውቋል።

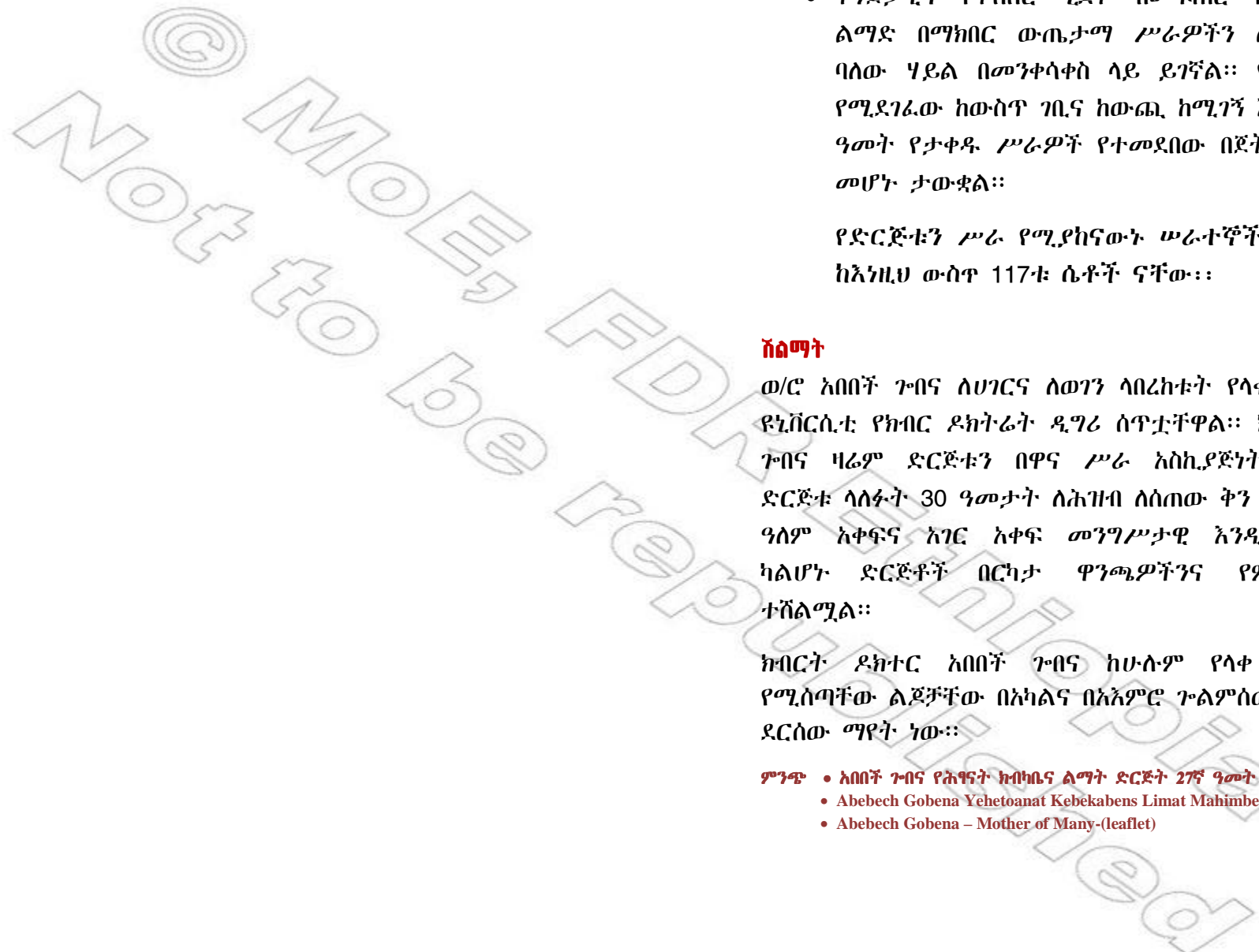
የድርጅቱን ሥራ የሚያከናውኑ ሠራተኞች ብዛት 237 ሲሆኑ ከእነዚህ ውስጥ 117ቱ ሴቶች ናቸው።

ሽልማት

ወ/ሮ አበበች ጉብና ለሀገርና ለወገን ላበረከቱት የላቀ አስተዋጽኦ የጂማ ዩኒቨርሲቲ የክብር ዶክተሬት ዲግሪ ሰጥቷቸዋል። ክብርት ዶ/ር አበበች ጉብና ዛሬም ድርጅቱን በዋና ሥራ አስኪያጅነት እየመሩ ናቸው። ድርጅቱ ላለፉት 30 ዓመታት ለሕዝብ ለሰጠው ቅን አገልግሎት ከተለያዩ ዓለም አቀፍና አገር አቀፍ መንግሥታዊ እንዲሁም መንግሥታዊ ካልሆኑ ድርጅቶች በርካታ ዋንጫዎችንና የምስክር ወረቀቶችን ተሸልሟል።

ክብርት ዶክተር አበበች ጉብና ከሁሉም የላቀ ትርጉምና ስሜት የሚሰጣቸው ልጆቻቸው በአካልና በአእምሮ ጉልምሰው ከፍተኛ ደረጃ ላይ ደርሰው ማየት ነው።

- ምንጭ
- አበበች ጉብና የሕፃናት ክብካቤና ልማት ድርጅት 27ኛ ዓመት መጽሔት 1999
 - Abebech Gobena Yehetoanat Kebekabens Limat Mahimber. (Overview) 2011
 - Abebech Gobena – Mother of Many-(leaflet)

መስመራዎች

ክፍል አንድ:- አንብቦ መረዳት

፩. የሚከተሉትን ጥያቄዎች በምንባቡ መሠረት በቃል መልስ።

1. በምንባቡ ውስጥ ሰብዓዊነት የተባለው እሳቤ የተገለፀው እንዴት ነው? አብራሩ።
2. ሰብዓዊነት “በሰዎችና በእንስሳት ላይ የሚፈጸሙ የጭካኔ ድርጊቶችን ይቃወማል” ተብሏል። ይህ ሐሳብ ምን ማለት ነው? በምሳሌ እያስደገፋችሁ አስረዱ።
3. ሰብዓዊ ድርጅቶች የበጎ አድራጎት አገልግሎትና የልማት ድጋፍ የሚሰጡት ለማን ነው?
4. “አበበች ጉብና የህፃናት ክብካቤና ልማት ማህበር” የተባለው ድርጅት የሚሰጣቸው አገልግሎቶች ምን ምን ናቸው?
5. ከምንባቡ በዋናነት የምንረዳው ስለምንድን ነው? በማስረጃ እያስደገፋችሁ አስረዱ።

፪. ለሚከተሉት ጥያቄዎች ከተሰጡት አማራጭ መልሶች መካከል በምንባቡ መሠረት ደበልጥ የሚስማማውን ምረጡ።

1. ሰብዓዊነት ምን ዓይነት ባህርይ ነው?
 - ሀ. በተፈጥሮ የሚገኝ
 - ለ. በልምድ የሚገኝ
 - ሐ. በትምህርት የሚገኝ
 - መ. በሁሉም መንገዶች የሚገኝ
2. ከሚከተሉት ውስጥ ሰብዓዊነት በዓለማችን አስፈላጊ የሚሆንበት መሠረታዊ ምክንያት የትኛው ነው?
 - ሀ. በርካታ ህዝቦች ችግሮች መሆናቸው
 - ለ. በበርካታ ህዝቦች ላይ የሚደርሰው ግፍና በደል
 - ሐ. በርካታ ሕዝቦች ተጨቁነው መኖራቸው
 - መ. ሁሉም

© M.O.E, F.D.R. Not to be rep...

© MOE, FDIK
Not to be rep...

3. ለወ/ሮ አበበች ጉብና 1972 ዓ.ም. የሕይወታቸው ጉልህ ዘመን የሆነበት ምክንያት ምንድነው?

ሀ. ከሥራ ስለተባረሩ

ለ. ወላጃቸው ስላረፉ

ሐ. የሰብዓዊነት ባህርይ ስለተቀረፀባቸው

መ. ሁሉም

4. ወ/ሮ አበበች ሁለቱን ሕፃናት ይዘው ወደአዲስ አበባ ሲመለሱ የገጠማቸው ሁኔታ

ሀ. አስደንጋጭ

ሐ. አስደሳች

ለ. አሳዛኝ

መ. ሀ እና ለ

5. በዚህ ምንባብ ውስጥ የተጠቀሰው ሰብዓዊ ድርጅት በየትኛው ይካተታል?

ሀ. በመንግስታዊ ያልሆነ ድርጅት

ለ. በውጭ ድርጅት

ሐ. በመንግስታዊ ድርጅት

መ. በመንግስት የንግድ ድርጅት

፫. የሚከተሉት ቃላት እና ሐረጎች በምንባቡ ውስጥ የያዙትን ፍች በጽሑፍ አብራሩ።

1. ሰብዓዊ
2. ግብረሰናይ
3. በጎ ምግባር
4. መርሐግብር
5. ሥነ ምግባር
6. መድልዎ
7. መሠረታዊ ፍላጎት
8. መስረጽ
9. ባህርይ
10. ጠባይ

፬. ስሚክተሎት ቃላትና ሐረጎች ተመሳሳይ ፍቺ ከሰጣችሁ በኋላ፣ ዓረፍተነገር መስርቱ።

1. ሊጋስ	5. መለከፍ
2. ርህራሄ	6. አቅርቦት
3. ማደጎ	7. ተሞክሮ
4. አበረታች	8. ድጎማ

፭. ስሚክተሎት ቃላትና ሐረጎች ጥንድ ጥንድ ሆናችሁ ተቃራኒ ፍቺዎችን ስጡ።

1. ምርት	6. ተዘነጋ
2. ተጠናቀቀ	7. በርካታ
3. ድህነት	8. አምራች
4. መቅረፍ	9. ህሙማን
5. ጉልህ	10. ጠባብ ወገንተኝነት

፮. በምድብ “ሀ” ሥር ስሚገኙት ቃላት ተመሳሳይ ይሆናሉ የተባሉ ቃላት በምድብ “ለ” ሥር ተዘርዝረዋል። ይበልጥ የሚስማማውን እየመረጣችሁ አዛምዱ።

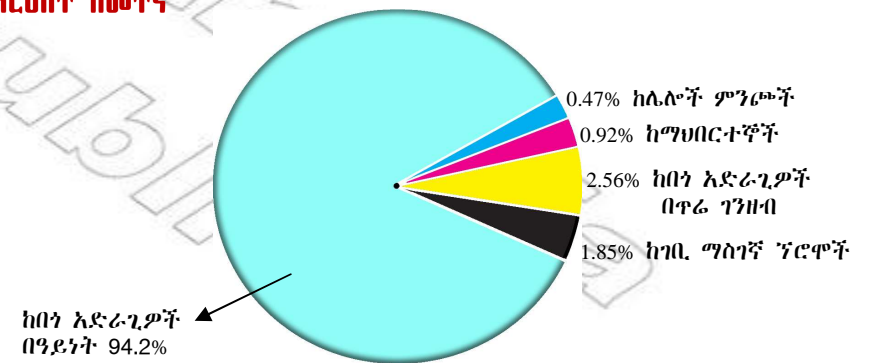
ሀ	ለ
-----1. ተራክቦ	ሀ. አንባቢያን
-----2. ደምሳሳ	ለ. ዝምታ
-----3. ተደራስያን	ሐ. ግንኙነት
-----4. መርሕ	መ. ጠቅላላ
-----5. አርምሞ	ሠ. መመሪያ
-----6. ብስና	ረ. ልምድ
-----7. መናፍቅ	ሰ. ግላት
-----8. ረኸጥ	ሸ. ቸር
-----9. ነጠፊ	ቀ. ተጠራጣሪ
-----10. ገጠመኝ	በ. ንቁ
	ተ. ደረቀ
	ቸ. ብርታት
	ኀ. ሰነፍ

፮. በምድብ “ሀ” ሥር ለሚገኙት ቃላት ተቃራኒ ይሆናሉ የተባሉ ቃላት በምድብ “ለ” ሥር ተዘርዝረዋል። ይበልጥ የሚስማማውን እየመረጣችሁ አዛምዱ።

ሀ	ለ
-----1. አባሪ	ሀ. ነጠላ
-----2. ዘለገ	ለ. ገለልተኛ
-----3. እኩሌታ	ሐ. ቀዘቀዘ
-----4. ቡልኮ	መ. ዳበረ
-----5. ቆረቆዘ	ሠ. ልም
-----6. ግርድፍ	ረ. ሙሉ
-----7. ደነገገ	ሰ. አጠረ
-----8. ባዝራ	ሸ. ቸረ
-----9. ነፈገ	ቀ. ድንጉላ
-----10. ነፈረ	በ. ቀዘቀዘ
	ተ. አፈረሰ

ክፍል ሁለት:- መጻፍ

በኢትዮጵያ የልብ ህመማን ህፃናት መርጃ በ _____ ዓ.ም. ጠቅላላ የገቢ አርዕስት በመተኛ

፩. የሚከተሉትን ጥያቄዎች ከላይ በተሰጠው ምስል ላይ ተመሥርታችሁ በጽሑፍ መልሱ::

1. ከበጎ አድራጊዎች በዓይነትና በጥሬ ገንዘብ የተሰበሰበውን ገቢ የሚገልጽ አንድ አጭር ጽሑፍ አዘጋጁና ለመምህራችሁ አሳይ::
2. ከበጎ አድራጊዎች በጥሬ ገንዘብ ከተገኘው እና ከገቢ ማስገኛ የትኛው በምን ያህል ያንሳል? በማነፃፀር አንድ አንቀጽ ጻፉ::
3. ከበጎ አድራጊዎች በዓይነት የተገኘው እርዳታ ምን ምንን ሊይዝ እንደሚችል በመገመት አንድ አንቀጽ ጻፉ::

፪. በቡድን ሆናችሁ በአካባቢያችሁ የሚገኝን አንድ መደድ (መንገድ ያልሆነ በጎ አድራጊ ድርጅት) በመገባት ስለሚኖረውና ዝርዝር ተግባሮች ቃለ መጠይቆችን በማቅረብና ከቃለመጠይቁ የተገኙ መረጃዎችን በሥርዓት በማደራጀት ከ500 ቃላት ባልበለጠ አንድ ጽሑፍ አዘጋጁ::

- መረጃ ለማሰባሰብ:-**
- ሀ) በቡድን ሆናችሁ መረጃ ሊያሰባስቡ የሚያስችሉ ጥያቄዎችን አውጡ፤
 - ለ) ቃለመጠይቅ ለምታደርጉለት ድርጅት ወይም ግለሰብ ደብዳቤ ጻፉ፤
 - ሐ) በቃለ መጠይቁ ወቅት የቃለመጠይቁን ዓላማ የሚያስረዳ፣ አባላቱን የሚያስተዋውቅና ቃለመጠይቁን የሚያቀርብ የቡድን አባል መድቡ፤
 - መ) ቃለመጠይቁ እየቀረበ ምላሽ ሲሰጥ ማስታወሻ የሚይዝ የቡድን አባል መድቡ፤
 - ሠ) የተገኙትን መረጃዎች በቡድን አጠናቅራችሁና በጽሑፍ አዘጋጅታችሁ አቅርቡ::

© MOE, FDR
Not to be rep...

፫. ስለሰብአዊነት ቃሰመጠይቅ አዘጋጅታችሁ ልምድ ላላቸው ሰዎች በማቅረብና ይህን ጉዳይ የሚያብራሩ መጻሕፍትን በተጨማሪ በማንበብ ከሁለቱም ያገኙትን ሐሳቦች አጠናቅቆችሁ ለመምህራችሁ በጽሑፍ አቅርቡ።

፬. ቀደም ሲል ከቀረበው ምንጣብ በመነሣት በዶ/ር አበበች ጉበና ዙሪያ ያሉ ሁኔታዎችን “የአበበች ጉበና እውነታዎች” በሚል በዓመተ ምህረት ቅደም ተከተል ዘርዘራችሁ ዓፉ።

ምሳሌ:-
የአበበች ጉበና እውነታዎች
- አበበች ጉበና በ1928 ዓ.ም. ተወለዱ

፭. የሚከተሉትን ጥያቄዎች እንደየትዕዛዛቸው ከእንግሊዝኛ ወደአማርኛ ወይም ከአማርኛ ወደእንግሊዝኛ ተርጉሙ።

ሀ. የሚከተሉትን በእንግሊዝኛ ቋንቋ የተጻፉ ዓረፍተ ነገሮችን ወደአማርኛ ተርጉማችሁ ለመምህራችሁ አቅርቡ።

1. Ethiopia shares many things with the rest of the world.
2. It has its own cultural linguistic and historic identity.
3. A very special difference is that Ethiopia uses the Julian Calendar.
4. The Julian Calendar consist of thirteen months of which twelve months have thirty days and one month of five/six in a leap year.

ለ. የሚከተለውን ጽሑፍ ወደ እንግሊዝኛ ተርጉሙ።

1. ወ/ሮ አበበች ጎበና በሰላሌ አውራጃ ተወለዱ።
2. ጊዜው ፋሽሽት ኢጣሊያ ኢትዮጵያን የወረረበት ጊዜ ነበር።
3. ወ/ሮ አበበች ጎበና የተዳሩትም በዚህ ዘመን ነበር።

፮. የሚከተሉትን በዕለት ማስታወሻ አወሳሰድ ላይ ያተኮሩ ፕድቂዎች በጽሑፍ መልሱ።

1. ባለፈው ሳምንት በየዕለቱ ያከናወናችኋቸውን ትምህርታዊ ተግባራት አስታውሳችሁ በጽሑፍ አስፍሩና ለመምህራችሁ አሳዩ።
2. በሚቀጥሉት ሦስት ቀናት ውስጥ የሚያጋጥሟችሁን ነገሮች በዕለት ማስታወሻ መዝግቡና ለመምህራችሁ አቅርቡ፤ ከዚያም በሚሰጧችሁ አስተያየት መሠረት አሻሽላችሁ ጻፉ።

ክፍል ሦስት:- ማዳመጥ

መምህራችሁ ከመምህር መምሪያ ውስጥ አንድ በመገናኛ ብዙሃን የተሳለፈ ሳይንስ ነክ ጽሑፍ ያነቡላችኋል። የሚቀርብላችሁን ጽሑፍ በጽሞና አዳምጡና መምህራችሁ የሚጠይቁትን ፕድቂዎች በቃል መልሱ።

1. የዓለማችን የሕዝብ ቁጥር እየጨመረ መሄዱ በተለያዩ አቅጣጫዎች አሳሳቢ መሆኑ እየተነገረ ነው። እስኪ አሳሳቢ የምትሏቸውን አንዳንድ ጉዳዮች ዘርዝሩና በእያንዳንዱ ላይ ተወያይታችሁ መፍትሔ ይሆናሉ የምትሏቸውን ሐሳቦች አቅርቡ።
2. በላቦራቶሪ ውስጥ ሊመረጥ ስለታሰበው ሥጋ አዳምጣችኋል። በቅርቡ ተመርቶ ገበያ ላይ ቢቀርብ ለመጠቀም በሰዎች ዘንድ ሊመጣ የሚችለው ሥነልቦናዊ ሁኔታዎች ላይ ተወያዩ።
3. ካዳመጣችሁት ጽሑፍ አንጻር ሳይንቲስቶች ሌላ ምን ነገር በላብራቶሪ አዘጋጅተው ሊያቀርቡልን ይችላሉ ብላችሁ ትገምታላችሁ?
4. ሰዎች ምርጫ ቢሰጣቸው በላብራቶሪ ከተገኘው ሥጋና በተፈጥሯዊ ሁኔታ ከተገኘው ሥጋ የቱን የሚመርጡ ይመስላችኋል? ለምን?
5. ተመራማሪዎቹ፣ በላብራቶሪ ተዘጋጅቶ በሚቀርበው ሥጋ የተዘጋጀውን በርገር መጀመሪያ የሚቀምስ ሰው እንፈልጋለን ያሉት ለምንድን ነው? ስለተመራመሩበት ጉዳይ እርግጠኞች አይደሉም ማለት ነው? አብራሩ።

© MOE, FDIK
Not to be rep

ክፍል ስራት:- መናገር

፩. ከዚህ ቀጥሎ በተሰጡት ርዕሶች ላይ በቂ ዝግጅት በማድረግ ስክፍል ያደኛቻችሁ ንግግር አድርጉ።

1. በአካባቢያችሁ ካሉ መንግሥታዊ ካልሆኑ ድርጅቶች መካከል ስለአንዱ መረጃ ከሰበሰባችሁ በኋላ፣ ድርጅቱ በሰብዓዊ አገልግሎት ለመሣተፍ ምክንያት የሆኑትን ጉዳዮች መነሻ በማድረግ ለክፍላችሁ ንግግር አድርጉ።
2. በአካባቢያችሁ ስለሚገኝ አንድ የሰብአዊ አገልግሎት ድርጅት መረጃ ሰብስባችሁ፣ ስላከናወናቸውና ወደፊት ሊያከናውን ስላቀዳቸው ተግባራት፣ ስኬቱንና ችግሮቹን በመጥቀስ ንግግር አድርጉ።

፪. ከዚህ ቀጥሎ በተሰጡት መመሪያዎች መሠረት ተገባራቱን ፈጽሙ።

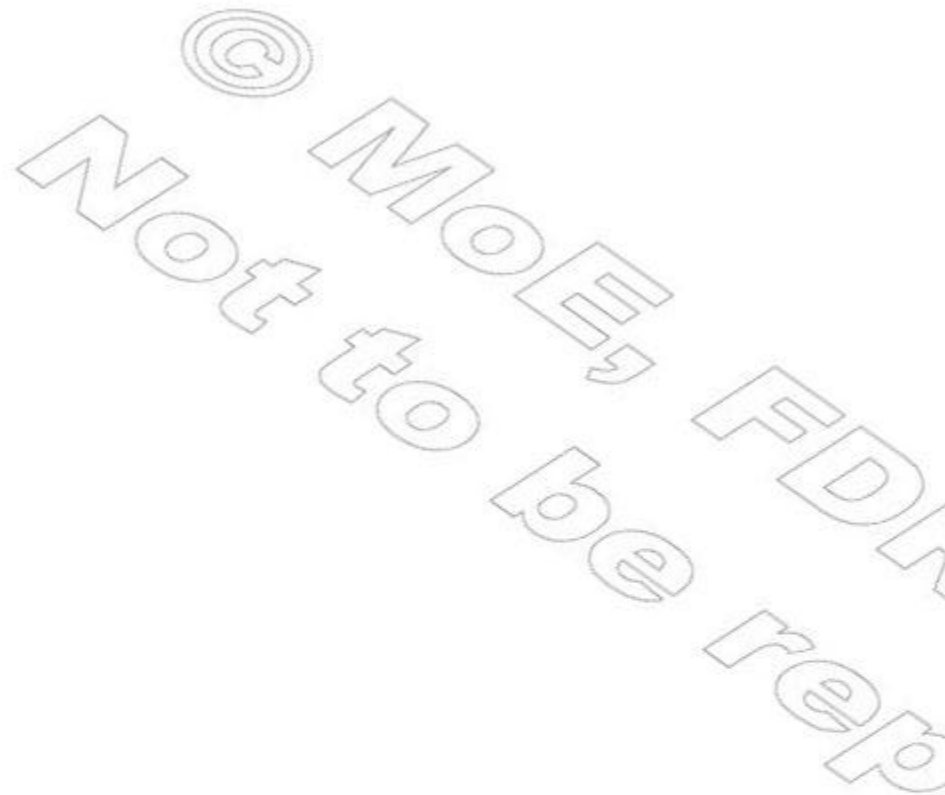
1. በአንድ ሰብአዊ ድርጅት ሥራ አስኪያጅና በአንዲት እርዳታ ፈላጊ ሴት መካከል የተደረገውን ጭውውት ከየቡድናችሁ ሁለቱን ባሕርያት ወክለው የሚጨዋው ተማሪዎች ምረጡና ጭውውቱን ተከታተሉ። ከጭውውቱ ግርጌ የሚገኙትን ሁለት ጥያቄዎችም በቃል አብራሩ።
2. ጭውውቱን እንደምሳሌ በመውሰድ ከራሳችሁ ገጠመኝ አጭር የጭውውት ጸሐፊ አዘጋጅታችሁ ለቡድናችሁ አቅርቡና ተወዳደሩ። በቡድናችሁ በጋራ የተመረጠውንም ጭውውት ለጠቅላላው ክፍል አቅርቡ።

የእርዳታ ሰጪ ድርጅት ሥራ አስኪያጅና የእርዳታ ፈላጊ ሴት ጭውውት

እርዳታ ፈላጊ ሴት:- (የሥራ አስኪያጁን ቢሮ አንኳኩተው በመግባት)
 “ጤና ይስጥልኝ፤ እንደምን አደሩ?”

ሥራ አስኪያጅ:- “ጤና ይስጥልኝ፤ ምን ልታዘዝ?”

እርዳታ ፈላጊ ሴት:- “ባለቤቴ በሞት ከተለየኝ ሦስት ዓመት ሆኖታል። ሁለት የሙት ልጆችን ይገፍ ያለረዳት በማሳደግ ላይ ነኝ። ይሁንና ኑሮን ልቋቋም አልቻልኩም፤

© MOE, FDIK
Not to be rep...

አቃተኝ፤ ታከተኝ፤ በልተን ከምናድርበት ምግብ ሳናገኝ የምንውልበት ቀን ብዙ ነው። ስለዚህ አባክዎ ድርጅትዎ ልጆቹን ተረክቦ እንዲያሳድግ ልኝ ወይም ደግሞ እኔው ጋ ሆነው እንዲረዳልኝ ለማመልከት ነው የመጣሁት።”

ሥራ አስኪያጅ፡-

“አውነት ነው፤ ከዚህ በፊት ብዙ እርዳታ እንሰጥ ነበር። አሁን አንቺ እንዳልሸው የኑሮው ሁኔታ እርዳታ ሰጪዎችንም እጃቸውን እያሳጠረብን ስለሄደ፤ በአሁኑ ጊዜ ጥያቄሽን ለመቀበል እንቸግራለን።”

እርዳታ ፈላጊ ሴት፡-

“ጌታዬ! እባክዎ ጌታዬ! እኔኮ የምገባበት ጠፍቶኝ ነው ወደርስዎ የመጣሁት፤ እባክዎ አይጨክኑብኝ።” (በጣም እያነቡ)

ሥራ አስኪያጅ፡-

“አይ! እንግዲህ ያለውን ሁኔታ ነገርኩሽ። እኔ ምንም ላደርግልሽ አልችልምኮ ነው የምልሽ!” (ቆጣ ብሎ)

እርዳታ ፈላጊ ሴት፡-

“አረ እባክዎ? ጌታዬ ይርዱኝ! እባክዎ ይርዱኝ!”

ሥራ አስኪያጅ፡-

“ነገርኩሽኮ አሁን ምንም ላደርግልሽ አልችልም። እስቲ ምናልባት እድሉ ካለ በሚቀጥለው ሳምንት ነይ!”

እርዳታ ፈላጊ ሴት፡-

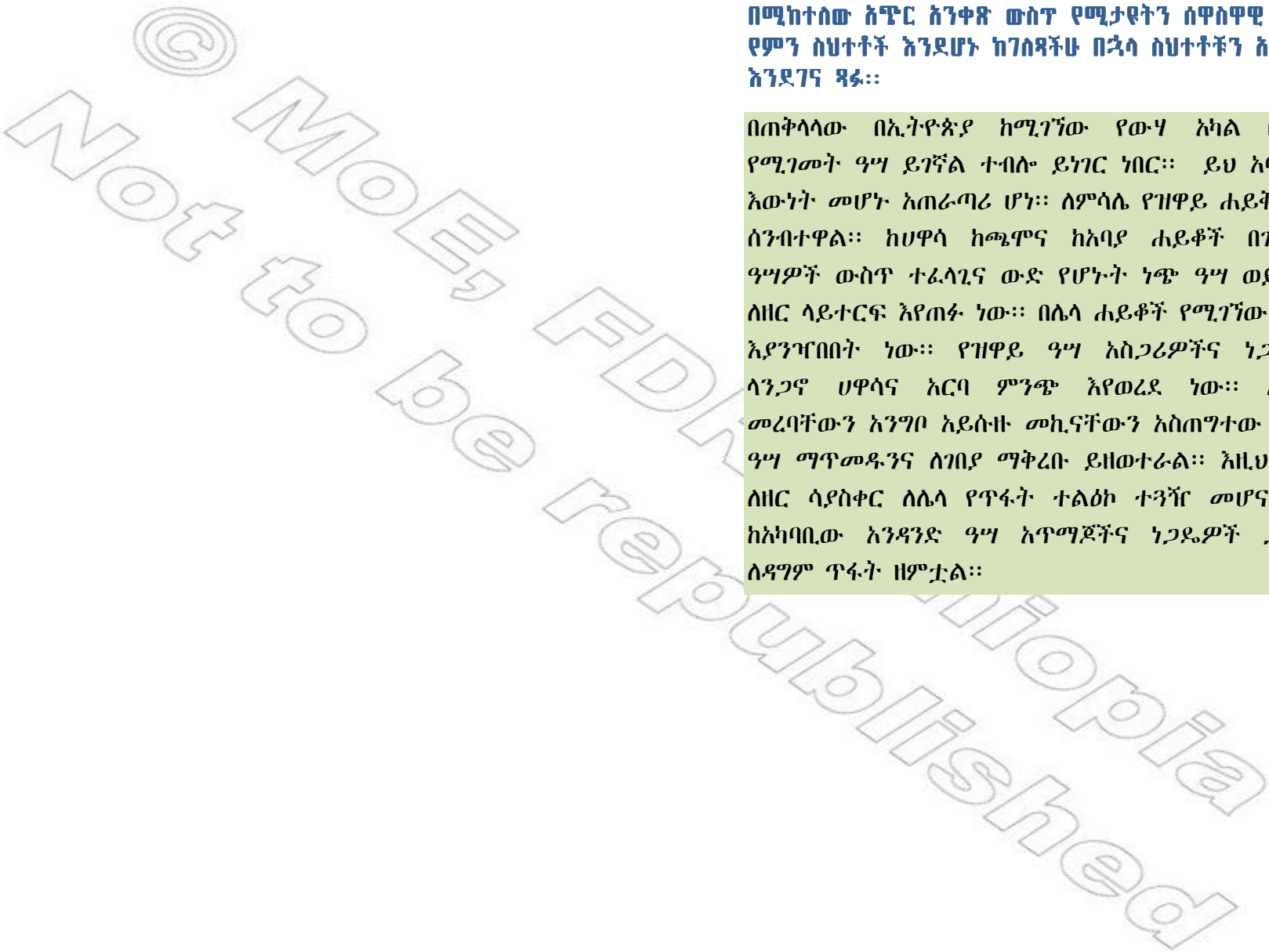
አሺ ጌታዬ፤ አመሰግናለሁ።

1. በጭውውቱ ላይ ምን አስተያየት አላችሁ?
2. ከጭውውቱ የተረዳችሁትን ነገር በአጭሩ በቃል ግለጹ።

ክፍል አምስት:- ሥነ ልሣን

በሚከተለው አጭር እንቀጽ ውስጥ የሚታዩትን ሰዋስዋዊ ስህተቶች የምን የምን ስህተቶች እንደሆኑ ከገሰጻችሁ በኋላ ስህተቶችን እርማችሁ እንቀጽን እንደገና ዳፉ።

በጠቅላላው በኢትዮጵያ ከሚገኘው የውሃ አካል በብዙ ሺህ ቶን የሚገመት ዓሣ ይገኛል ተብሎ ይነገር ነበር። ይህ አባባል በአሁኑ ጊዜ እውነት መሆኑ አጠራጣሪ ሆነ። ለምሳሌ የዝዋይ ሐይቅ ዓሣ አልባ ከሆነ ሰንበተዋል። ከሀዋሳ ከጫሞና ከአባያ ሐይቆች በገፍ ከሚመረተው ዓሣዎች ውስጥ ተፈላጊና ውድ የሆኑት ነጭ ዓሣ ወይም ናይል ፐርች ለዘር ላይተርፍ እየጠፉ ነው። በሌላ ሐይቆች የሚገኘው ዓሣዎችም አደጋ እያንገኘባቸው ነው። የዝዋይ ዓሣ አስጋሪዎችና ነጋዴ ወደአቢያታ፣ ላንጋኖ ሀዋሳና አርባ ምንጭ እየወረደ ነው። አሁንም የጥፋት መረባቸውን አንግቦ አይሱዙ መኪናቸውን አስጠግተው ባለቤት የሌለውን ዓሣ ማጥመዱንና ለገበያ ማቅረቡ ይዘወተራል። እዚህ የሚገኘውን ዓሣ ለዘር ሳያስቀር ለሌላ የጥፋት ተልዕኮ ተጓዥ መሆናቸውን እንዳይነቃ ከአካባቢው አንዳንድ ዓሣ አጥማጆችና ነጋዴዎች ጋር ተመሳጥረው ለዳግም ጥፋት ዘምቷል።

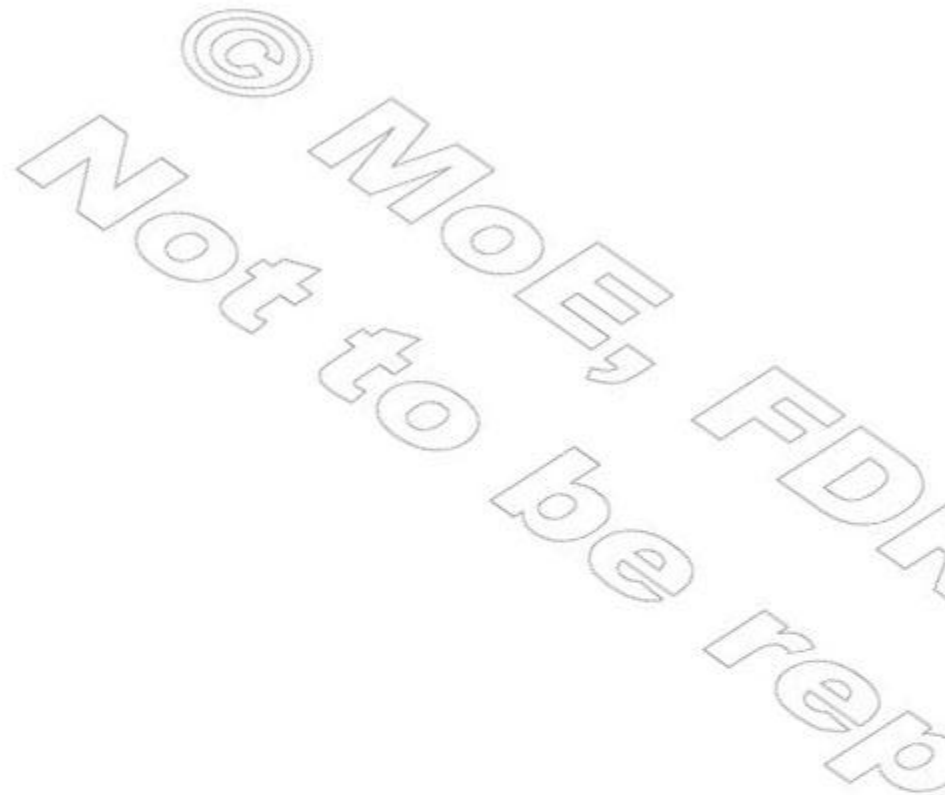

የምዕራፉ ማጠቃለያ

የቀረበላችሁን ጽሑፍ አንብባችሁ በመረዳት፣ በተለያዩ ሰብዓዊ ተግባራት ላይ ተሰማርተው የሚገኙ ድርጅቶችንና የሚሰጧቸውን ግልጋሎት መግለጽ ችላችኋል። የቃላትን ተመሳሳይና ተቃራኒ ፍች በትክክል የማዛመድን፣ በአንቀጽ ውስጥ የሚታዩ ሰዎችን ስህተቶችን ለይታችሁ የማስተካከልንና በወቅታዊና ማህበራዊ ጉዳዮች ላይ ያዳመጣችሁትን ጽሑፍ ስለአቀራረቡ፣ ስለሳቢነቱ፣ መልዕክቱ በተገቢው ሁኔታ ስለመተላለፉ አስተያየት የመስጠትን ክሂል አዳብራችኋል። ባዘጋጃችኋቸው ጽሑፎች ዋና ዋና ነጥቦች ዙሪያ ንግግር የማቅረብንና በተለያዩ ርዕሰ ጉዳዮች ዙሪያ ከክፍል ጓደኞቻችሁ ጋር ጭውውት የማካሄድን ጥበብ አውቃችኋል። ከቃለመጠይቅ የሰበሰባችኋቸውን መረጃዎች በሥርዓት አደራጅታችሁ በጽሑፍም በንግግርም ማቅረብ እንደምትችሉ ተገንዝባችኋል። የዕለት ተዕለት የሕይወት ገጠመኞችሁን በማስታወሻ የመያዝን ችሎታ ተለማምዳችኋል። በአንቀጽ መልክ የቀረበውን በእንግሊዝኛ ቋንቋ የተጻፈ ጽሑፍ ወደምታውቁት ቋንቋ አስተካክላችሁ የመተርጎም ልምድ አዳብራችኋል።

የክሰሳ ጥያቄዎች

1. የሰብዓዊነት ባህርያት እንዴት ያሉት ናቸው?
2. የቃላት ሀብታችንን ማበልጸግ በንግግርም ሆነ በጽሑፍ ክስዎች ጋር ለመግባባት ያለው ጠቃሚነት ምንድን ነው?
3. ስለዕለት ተዕለት የሕይወት ገጠመኞቻችሁ የምትወስዷቸው ማስታወሻዎች ጠቀሜታ ምንድን ነው?
4. በቃለመጠይቅና በመጠይቅ መካከል ያለው ልዩነት ምንድን ነው?
5. በጭውውትና በውይይት መካከል ያለው ልዩነት ምንድን ነው?
6. አንድን ጽሑፍ ከምንጩ ቋንቋ ወደሌላ ቋንቋ ለመተርጎም መደረግ ያለበት ዋና ጥንቃቄ ምንድን ነው?

የግንዛቤ ማመሳከሪያ ቅጽ

፩. ከዚህ በታች በምዕራፍ አምስት የቀረበውን ትምህርት ምን ያህል እንደተረዳችሁ የምታመሳክሩበት ሰንጠረዥ ቀርቧል። በዚህ መሠረት በእያንዳንዱ የማመሳከሪያ ነጥብ ትይዩ ስለመረዳታችሁ እርግጠኛ ከሆናችሁ የ (✓)፣ እርግጠኛ ካልሆናችሁ የ(?)፣ ሙሉ ስሙሉ ካልተረዳችሁ ደግሞ የ(X) ምልክት በማድረግ ሰንጠረዥን አሟሉ።

© MOE, FDR
Not to be rep...

ተራ ቁ.	የማመሳከሪያ ነጥቦች	(✓)	(?)	(X)
1	የማነበውን ጽሑፍ መረዳት እችላለሁ።			
2	የቃላትን ተመሳሳይና ተቃራኒ ፍቺ በትክክል አዛምዳለሁ።			
3	የአንቀጽን ሰዋሰዋዊ ስህተቶች ሰይጅ አስተካክላለሁ።			
4	በወቅታዊና በማህበራዊ ጉዳዮች ላይ ባዳመጥኩት ዙሪያ ስለአቀራረቡ፣ ስለሳቢነቱ፣ መልዕክት በተገቢው ሁኔታ ስለመተሳሰፉ አስተያየት አሰጣለሁ።			
5	ባዘጋጀሁት ጽሑፍ ዋና ዋና ነጥቦች ዙሪያ ንግግር አቀርባለሁ።			
6	በተለያዩ ርዕሰ ጉዳዮች ዙሪያ ክፍል ውስጥ በሚቀርብ ጭውውት በስርአት እካፈላለሁ።			
7	በቃሰመጠይቅ የሰበሰብኳቸውን መረጃዎች በሥርዓት አደራጅኜ በጽሑፍና በንግግር አቀርባለሁ።			
8	የዕለት ተዕለት የሕይወት ገጠመኔን በማስታወሻ መያዝ እችላለሁ።			
9	የቀረቡትን ዓረፍተነገሮች ከአማርኛ ወደእንግሊዘኛ፣ ከእንግሊዘኛ ወደአማርኛ መተርጎም ችያለሁ።			

፪. ከዚህ በላይ በሰንጠረዥ የ (?) እና የ(X) ምልክት ያደረጋችሁባቸውን ነጥቦች በሚገባ እስክትረዱቸው ድረስ፣ የምእራፉን ትምህርት ደጋግማችሁ ከልሱ።